

'n Engel in die hoenderhok.
Gerda Taljaard. 2009. Kaapstad: Tafelberg.
216 pp. ISBN: 978-0-624-04763-6.

Gerda Taljaard skets in haar eerste roman, *'n Engel in die hoenderhok*, 'n prentjie van 'n Pretoria wat nog nie na my wete in die Afrikaanse letterkunde voorgekom het nie, naamlik die Moot in die 1970's. Bekende bakens van hierdie gebied asook die middestad en aangrensende areas bring herinneringe aan 'n Pretoria wat 'n mens teenswoordig slegs vaagweg kan bespeur te midde van stedelike verval enersyds en moderne ontwikkeling andersyds.

Tog is dit nie 'n volledig nostalgiese blik op die verlede wat 'n mens hier aantref nie, want die hoofkarakter, Helena Bester, bevind haar hoegenaamd nie in 'n idilliese milieu nie. Daar word eerder 'n kompakte beeld verskaf van politieke spanning, rassediskriminasie, kleinlike groepsgebondenheid en gesinsgeweld wat die uiterlike belewenis en innerlike wêreld van 'n twintigjarige student ten diepste beïnvloed. Hierdie swaar temas kom egter in 'n bedrieglik leesbare en vermaaklike vorm na die leser toe, sodat die roman dikwels van *understatement* tot *understatement* beweeg en die volle impak van gebeure en uitings aan die leser se verbeelding oorgelaat word.

Die voorblad reklameer die roman as 'n "tragikomedie" en dit is 'n raak beskrywing. Talle gebeure uit Helena en haar broer en susters se kinderjare is komieklik en aandoenlik, om nie van hulle ouma te praat nie. Die een oomblik deel 'n mens Helena se frustrasie met die bemoesieke en veeleisende persoon met wie sy 'n slaapkamer moet deel, maar die volgende oomblik is jy vol bewondering vir die ou dame wat 'n handsakdief op Kerkplein op die vlug kan laat slaan en skater jy van die lag vir die dinge wat sy kwytraak. Die volop komiese verligting dra by tot die roman se leesbaarheid en die getroue uitbeelding van grootwordjare waarmee talle mense

van verskillende generasies sal kan identifiseer.

In essensie is *'n Engel in die hoenderhokegter* 'n ernstige roman met wat op 'n vars manier met grepe uit Suid-Afrika se apartheidsverlede omgaan – 'n verlede wat dikwels as skisofrenies opval. Aan die een kant is daar die gesin se ontsteltenis oor 'n tante se verhouding met 'n man uit Wes-Afrika en word die jongste sussie se vriendskap met die kind van een van die buurt se huishulpe summier stopgesit. Die volgende oomblik vertel die ouma egter met groot deernis van 'n swart werknemer wat soos 'n kind in hulle huis grootgeword het. Die een oomblik skud jy jou kop oor die gevoelloosheid van wit polisiemanne teenoor 'n jong swart seun, en die volgende oomblik is Helena se polisiemanpa immer bereid om die jong bruin man, George wat naby hulle werk, te help. Op uiters subtiele wyse dra die roman iets van die kompleksiteit van rasseverhoudings voor en tydens apartheid oor.

Behalwe vir die sosiopolitieke werklikheid wat die narratief rig, is haar pa se drankprobleem, haar ma se ongelukkigheid en haar ouer suster, Gretha, se rebelsheid sake wat Helena op 'n baie persoonlike vlak raak. Die grootste verwyte en belediging wat haar ma teen haar kop kan slinger, is dat sy na haar pa aard – 'n pa vir wie sy weinig respek en baie woede koester. Dit is geen wonder dat sy in haar verwarring en frustrasie haar emosionele pyn probeer hanteer deur haarself te sny nie. Of dat sy haar in haar eie wêreld terugtrek nie – 'n wêreld waar sy deur 'n engel die hof gemaak word en musiek in haar kop hoor. Die oplossing van die verskillende konflikte in die roman vind juis in die spanning tussen Helena se binnewêreld en die wêreld daarbuite plaas en dit sorg vir 'n goeie, immer boeiende storie maar ook vir meelewing met met alle karakters in die roman.

Dié vlotgeskewe roman herinner met sy oortuigende dialoog en vroulike hoofkarak-

ters plek-plek aan skrywers soos Marita van der Vyver of Erika Murray-Theron, maar Taljaard het beslis 'n unieke stempel op haar gegewens afgedruk en kombineer 'n uiteenlopende aantal temas en tegnieke op 'n nuwe manier wat 'n mens laat uitsien na haar volgende roman. Hoewel dit nie 'n jeugroman *per se* is nie, is dit 'n boek wat ek self as tiener sou verwelkom en verslind het. Af en toe haper die gedagte dat die roman miskien *wel* eerder as jeugroman bemark sou moes gewees het vanweë die toon en styl van die boek, maar dan lê bepaalde gebeure en temas die volwasse aard van die roman weer stewig vas.

Soos dikwels met debuutromans die geval is, kry mens hier en daar die gevoel dat uitvoerige redigering sekere gedeeltes van hul energie gestroop het, maar dit is gelukkig nie die oorheersende indruk wat die roman maak nie. Laastens is die omslag van die boek nie na my mening treffend genoeg nie en 'n mens hoop dat 'n *Engel in die hoenderhok* nie tussen die ander boeke op die winkelrak sal wegsmeel nie.

Jacomien van Niekerk

Universiteit van Pretoria,
Pretoria